

«Τριώδιον παρ’ ανθρώπων δέχου, Κύριε..»

Προετοιμαζοντας τις αποσκευές της ή Εκκλησία για τὸ νέο καὶ ἐν πολλῇ, ἀλλὰ καὶ πολλαπλῇ διακινδυνεύσει, ἐπιχειρούμενο ταξίδι στὸ πέλαγος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, προσκομίζει στὴν πνευματικὴ Της τράπεζα τὸ Τριώδιον, καὶ μὲ ἱεροκατάνυξη τὸ ἀνοίγει. Τὸ ἀνοίγει καὶ μᾶς θυμίζει ὅτι τὸ ταξίδι εἶναι μακρὸν

καὶ πολυήμερο, σκιασμένο κάποτε ἀπὸ τὸν χειμῶνα ποὺ δὲν ἔχει παρέλθει, μὲ τοὺς νοητοὺς «λαιστυγόνas καὶ κύκλωπας» ὑπούλως νὰ καιροφυλαχτοῦν. Ὡστόσο, εἶναι ψυχωφέλιμο ταξίδι καὶ ἀποκαλυπτικό. Γι’ αὐτὸ κι ἀπαιτεῖ κατάλληλη προετοιμασία. Γιατὶ ἓνα ταξίδι δὲ σχεδιάζεται μονάχα, ἀλλὰ πρωτίστως ἀξιολογεῖται: πόσο χρήσιμο εἶναι στ’ ἀλήθεια;

Τριώδιο λοιπόν. Μιὰ κρίσιμη γιὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς πνευματικῆς ζωῆς μας χρονικὴ περίοδος, ποὺ ἀποσυμπιέζει σιγά-σιγά τὴν ψυχὴ καὶ τῆς χαρίζει τὴν εἰρήνη, τὴ σιωπὴ καὶ τὴν κατανυξη. Τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα δηλαδή, ποὺ τὴν ἀναζωογονοῦν καὶ συγυρίζουν, τακτοποιώντας τὶς ὅποιες σκόρπιες σκέψεις, ἐπιθυμίες, λογισμοὺς. Μὲ ἄξονα καὶ μὲ τὴ συνδρομὴ τοῦ πολýτιμου ἐργαλείου τῆς μετάνοιας. Γι’ αὐτὸ καὶ ἱκετεύουμε, «Τῆς μετάνοιας ἀνοιξόν

μοι πύλας, Ζωοδότα...». Αὐτὲς τὶς πύλες ἀνοίγει ἡ Ἐκκλησία, λοιπόν, καὶ μᾶς ὑπενθυμίζει : «Μὴ προσευξώμεθα φαρισαϊκῶς, ἀδελφοί».

Θεμέλιος λίθος ἡ προτροπὴ αὐτή, στηρίζει τὴν πνευματικὴ μας οἰκοδομὴ καὶ γίνεται κερὶ ἀναμμένο, ποὺ φωτίζει τὸν βηματισμὸ μας μέσα στὸ ἱερὸ στάδιο ὅπου πρόκειται νὰ εἰσοδεύσουμε, «οἱ βουλόμενοι ἀθλῆσαι».

Αὐτές, λοιπόν, οἱ πρῶτες λέξεις τοῦ Τριωδίου γίνονται ἀναμφίβολα τὸ κλειδί ποὺ ἀνοίγει τοῦτες τὶς πύλες τῆς μετανοίας, ἀπομακρύνοντας τὴν κάθε ἀλαζονικὴ συμπεριφορὰ μας, ἢ ὁποία καὶ ἀποτελεῖ πρόσκομμα γιὰ τὴν ἀποποίηση τῆς κάθε ὑποκριτικῆς μας ἐνεργείας. Γιατὶ ἴδιον τοῦ φαρισαϊσμοῦ εἶναι ἡ δαιμονικὴ ὑπεροψία, ποὺ ἀναχαιτίζει τὴ Θεία Χάρη, σύμφωνα μὲ τὴν πατερικὴ ἐντολή «Ἡ μὲν ταπείνωσις συνάπτεται τῷ Χριστῷ, ἡ δὲ ἀλαζονεία τῷ πεφρονισμένῳ καὶ πλήρους ὄγκου δαίμονι»(Ἅγιος Ἀνδρέας ὁ Κρήτης).

Ὡστόσο, τὸ μέγα ζητούμενο, τὸ ὁποῖο ὀφείλει νὰ διακριβώσει κάθε θεοκατάνυκτος ψυχὴ, εἶναι ἡ ἀποβολὴ τοῦ φαρισαϊκοῦ στοιχείου ἀπὸ τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ σχέσιν καὶ κοινωνίαν. Καὶ εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς εἰλικρινοῦς καὶ ἀσχηματίστου προσευχῆς: ἐκείνης δηλαδὴ ποὺ ἀνοίγει δρόμους συνάντησης μετὰ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου. Μόνο ποὺ ἀπαιτεῖται εἰλικρίνεια καὶ συντριβή, ἀποβολὴ τοῦ προσωπείου καὶ δυνατότητα τοῦ προσευχομένου «τοῦ ὁρᾶν τὰ πταίσματά» του. Καὶ ἡ δυνατότητα αὐτὴ ἐπιτυγχάνεται, ὅταν ὑπάρξει συντριβὴ καὶ ταπείνωση. Διότι ἡ θεόδωρος αὐτὴ χάρις, «ἡ ταπείνωσις, τροφὴ ὑπάρχει τῶν ἀρετῶν...τῶν παθῶν ἀναίρεσις, συντήρησις ὑγρότητος ἐν τῇ ρίζῃ τῆς πίστεως»(Ἀγ. Ἀνδρέας ὁ Κρήτης).

Ανοίγει, λοιπόν, τὸ Τριώδιο ὑπενθυμίζοντάς μας νὰ προσέξουμε, μήπως ὑποπέσουμε στὴν παγίδα τῆς αὐτοδικαίωσης, ποὺ ἀσφαλῶς γεννᾷ κατακριση, ὑποτίμηση καὶ περιφρόνηση τοῦ ἄλλου, ἀφοῦ ὁ «φαρισαϊκῶς προσευχόμενος» καὶ κατ' ἀκολουθίαν, ζῶν, κινούμενος καὶ ὑπαρχων, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διαπιστώνει στὸν ἄλλο, τὸν συνάνθρωπό του, ἔστω καὶ ψήγμα καλwsσύνης, τρυφερότητος καὶ μετανοίας. Διότι, «ἂν καὶ ἀπομονώνεται γιὰ νὰ προβάλλῃ τὴν θρησκευτικὴ του ὑπεροχή, συγχρόνως ἐπικαλεῖται τὶς ἀδυναμίες καὶ τὶς ἐλλείψεις τῶν ἄλλων ἀνθρώπων γιὰ νὰ βιώσῃ τὴν ἱκανοποίηση τῆς θρησκευτικῆς του αὐταρκείας». (Ι. Κ. Κορναράκης) Καὶ μ' αὐτὴν ζεῖ. Γιὰ νὰ αἰσθάνεται ὅτι εἶναι τὸ κέντρο τοῦ κόσμου κι ὅχι «ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων» (Λκ. 18,11), μετὰξὺ αὐτῶν κι ὁ Τελώνης ποὺ συμπροσεύχεται μαζί του λίγο παραπέρα καὶ στὸν ὅποιο προβάλλει, μεταθέτει ὅλο τὸ φάσμα τῶν ἐνοχῶν . Ἀντίθετα ἀπὸ τὸν Τελώνη, ποὺ συνοψίζει ὅλη του τὴ βιοτὴ καὶ τὴν ἐνσυνείδητη μετανοιά του σὲ τρεῖς λέξεις «Ὁ Θεός, ἰλασθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ» (Λκ.18, 13). Καὶ τὸ κυριώτερο: «βιώνει τὴν ἐνοχή του «κατὰ μόνας»...καὶ δὲν μεταφέρει ἐπὶ ἄλλων ἀνθρώπων. Αἰσθάνεται ὅτι εἶναι ἔνοχος καὶ ἡ εὐθύνη τῆς ἐνοχῆς αὐτῆς βαρύνει «ἀποκλειστικῶς» αὐτὸν μόνο» (Ι.Κ. Κορναράκης).

Τὸ βασικὸ διερώτημα ποὺ ἀναδύεται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ καθενός, καθὼς προσεγγίσαμε αὐτὴ τὴν ἱεροπρεπέστατη χρονικὴ περίοδο τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, εἶναι τὸ ἐξῆς: Τελικὰ σὲ ποιά μερίδα ἀνήκουμε: ἐκείνων ποὺ μὲ φαρισαϊκὴ ὑψηγορία ἐπιμένουν νὰ βηματίζουν ἀκόμα πρὸς τὸ ἱερὸ προσεύξασθαι ἢ ἐκείνων ποὺ μὲ βεβαρυμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς προσέρχονται καὶ ψελλίζουν: «Ἰλαθι μόνε ἡμῖν εὐδιάλλακτε».

π. Κων. Ν. Καλλιανός